

2018

Investeren in de Circulaire Economie

De Nederlandse economie groeide in 2018 met 2,5% en de bouwproductie groeide zelfs met 6,5%. Die groei werkte natuurlijk door in het aanbod van de afval- en recyclingindustrie. De recyclingindustrie draagt zelf ook fors bij aan de economische groei. Attero, REKO, van Werven, PARO, Pouw, Renewi en anderen hebben in 2018 honderden miljoenen geïnvesteerd in uitbreiding van de recyclingcapaciteit. Dat is goed nieuws voor de circulaire economie.

2018 is ook het jaar van de Afvalstoffenbelasting. Het kost nu € 32,12 euro om afval te verbranden of te storten, of het met dat doel te exporteren. Dat is een groot verschil met de oorspronkelijke € 13,21 per ton. In theorie is een hoger tarief gunstig voor recycling en hergebruik, maar we zijn natuurlijk benieuwd hoe dit gaat doorwerken.

Door de importstop in China is 2018 ook het eerste jaar waarin duidelijk wordt dat er kansen liggen voor hoogwaardige kunststofrecycling in Nederland en Europa. Opschalen en versnellen die circulaire economie is het devies van de huidige regering, dat zich het groenste kabinet ooit noemt. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat serieuze investeringen en (fiscale) stimulering van de circulaire economie door de overheid blijven tot op heden uitblijft. Dat wil niet zeggen dat we het tij niet mee hebben: circulariteit en recycling staan volop in de belangstelling!

Groeimarkt voor recycling en hergebruik

Voor onze toekomst is het van niet te onderschatten belang dat de Europese overheid haar afvalbeleid met alle negatieve connotaties van dien heeft omgeturnd in een steeds steviger streven naar een circulaire economie. Een ruwe schatting leert dat de behoefte aan grondstoffen in Europa voor slechts 10% wordt afgedekt door secundair materiaal. Dat percentage moet omhoog, met andere woorden: er is een enorme groeimarkt voor de recyclingindustrie. De Nederlandse overheid is ook duidelijk: we gaan op weg naar een circulaire economie: 50% minder verbruik van primaire grondstoffen in 2030 en in 2050 een volledig circulaire economie, waarin alle vrijkomende materialen opnieuw en zo hoogwaardig mogelijk worden gebruikt. De belofte is dat zo'n circulaire economie niet alleen houdbaar (sustainable) is, maar ook duurzaam en robuust.

Transitie naar een circulaire economie

Het Recyclingjaar 2018 startte op 15 januari 2018 met de presentatie van vijf transitieagenda's aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, Stientje van Veldhoven. In de agenda's voor onder meer 'Bouw' en 'Kunststoffen' zijn veel acties opgenomen die relevant zijn voor de recyclingbedrijven. Den Haag - 15 januari 2018 - Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat Stientje van Veldhoven heeft op een drukbezochte bijeenkomst de transitieagenda voor onder meer de bouw in ontvangst genomen. De Transitieagenda Circulaire Bouweconomie beschrijft de strategie om tot een circulaire bouweconomie te komen in 2050 en bevat een agenda voor de periode 2018-2021. Het in januari 2017 gesloten GrondstoffenAkkoord vormt de basis voor de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie. Ook sluit de transitieagenda aan op 'De Bouwagenda', die een strategie en aanpak beschrijft om de bouwsector te versterken en Nederland toekomstbestendig te maken. De kabinetsreactie volgde pas voor de zomer van 2018, maar was kabinetsbreed en positief: we willen de circulaire economie versnellen en opschalen.

Hoogwaardig recycling betonnen dakpannen

In het mooie voorjaar van 2018 tekende voorzitter Ton van der Giessen BRBS Recycling een convenant met stichting Dakmeester met als doel betonnen dakpannen apart in te zamelen en zo hoogwaardig mogelijk te recyclen. Bij de stichting zijn de 23 grootste dakdekkersbedrijven van hellende daken in Nederland aangesloten. Op jaarbasis gaat het om tussen de 15 en 25 miljoen betondakpannen voor recycling in nieuw beton. Een mooie concrete stap op weg naar de circulaire economie.

BetonAkkoord

In aanwezigheid van staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat Stientje van Veldhoven is op 10 juli 2018 het Betonakkoord getekend door een kleine vijftig toonaangevende producenten en recycling- en bouwbedrijven. De Rijksoverheid, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, ProRail en de provincie Zuid-Holland hebben zich gecommitteerd aan de eis om voor alle nieuwe beton minimaal 5% gerecyclede content voor te schrijven. De bedrijven hebben met de overheid afgesproken dat voor 2030 alle beton dat vrijkomt bij renovatie en sloop opnieuw hoogwaardig in nieuw beton wordt toegepast. Verder is ook een CO₂-reductie met de betonsector afgesproken van minimaal 30% in 2030 t.o.v. 1990.

De totstandkoming van het Betonakkoord heeft lang op zich laten wachten. Net voor de ondertekening en onder begeleiding van BRBS Recycling, studeerde Uros Bukvic af aan de TU Delft op sociologisch onderzoek naar de belemmeringen en struikelblokken voor dit akkoord.

BRBS Recycling steunt het Betonakkoord op weg naar een circulaire bouweconomie als sympathisant. Natuurlijk zouden we graag zien dat de lat hoger werd gelegd met een eis van minimaal 30% of meer. De Rijksoverheid heeft toegezegd de minimumeis van 5% de komende jaren verder te gaan verhogen. Een aantal BRBS Recycling leden hebben het Betonakkoord getekend. In november 2018 is het Betonakkoord in Brussel genotificeerd en is het secretariaat officieel operationeel bij de Rijksoverheid en is er een eigenstandige website www.betonakkoord.nl.

100% betonrecycling

Traditioneel gaat veel aandacht uit naar de recycling van betongranulaat. Eind 2018 is mede met steun van BRBS Recycling en een aantal leden een onderzoek gestart naar recycling van de fijnere fracties. Elk jaar komt naar schatting 12 miljoen ton oud beton vrij. Ruwweg 7 miljoen ton wordt opnieuw ingezet als granulaat (deeltjes groter dan 4 mm). De overige, fijne fractie (0-4 mm) zou idealiter ook zo hoogwaardig mogelijk in beton moeten kunnen hergebruikt. TNO gaat hier onderzoek naar doen. Verder zijn er consortia van bedrijven die claimen met nieuwe technieken (smart crusher / smart liberator) zelfs het niet gehydrateerde cement dat nog aanwezig is in oud beton te kunnen scheiden en gebruiken. In 2019 zal duidelijk worden of deze innovatie zal doorbreken.

Gelijk speelveld mobiel en stationair breken

Op 1 januari 2021 wordt de nieuwe Omgevingswet van kracht. In deze wet komen een regeling voor mobiel breken uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en een bepaling voor een stationaire breker uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) samen. De eisen aan mobiele en stationaire brekers zijn ongelijk. BRBS Recycling zet zich in voor een gelijk speelveld.

Voorkomen van brand

Elk jaar is er net voor de zomer een piek in het afvalaanbod. De recyclingbedrijven kunnen hun restafval niet kwijt bij de verbranders die juist in de zomerperiode in revisie gaan waardoor het risico op brand toeneemt. Als grof huishoudelijk afval langer moet worden opgeslagen neemt het risico op brand toe, waarbij met name accu's en matrassen de boosdoeners zijn. De extreem droge en hete zomer van 2018 droeg ook bij aan het ontstaan van brand. BRBS Recycling heeft de problemen geïnventariseerd en werkt samen met de VA naar een oplossing.

Kunstgrasrecycling

Op 11 september 2018 zond Zembla een aflevering over de recycling van kunstgras uit. Niet alleen TUF in Dongen maar ook BRBS Recycling lidbedrijf Vink in Barneveld stond ongewild in de schijnwerpers. Elke zomer ontstaat er een kunstgrasberg omdat sportverenigingen juist dan hun velden vernieuwen. Naar aanleiding van de uitzending zijn Kamervragen gesteld. Kunstgrasmatten mogen maximaal drie jaar opgeslagen worden voor recycling. In het kader van de Routekaart Duurzame Sportsector zullen gemeenten, sportsector en Rijksoverheid in het komende jaar samen optrekken in het stimuleren van innovaties voor verduurzaming van sportinfrastructuur. Initiatieven met betrekking tot de recycling van kunstgrasvelden worden hierin zeker meegenomen.

Nieuwe BRL 2508

Er is hard gewerkt aan de herziening van de BRL 2506 voor betongranulaat. Ook komt er een nieuwe beoordelingsrichtlijn BRL 2508 voor onder meer mengsels van primaire en secundaire stoffen.

Immobiliseren

BRBS Recycling heeft een visiedocument opgesteld over immobilisatie. Immobilisatie is een technologie om verontreinigde reststoffen met een bindmiddel - meestal cement- vast te leggen in een product. Immobilisatie lijkt in sommige gevallen een aantrekkelijk oplossing, er zijn indicaties dat er in toenemende mate wordt geïmmobiliseerd. Maar wat gebeurt er als geïmmobiliseerde producten weer bij de breker komen voor een volgende toepassing? In de circulaire economie worden stoffen en verontreinigingen zoveel mogelijk uit de cyclus gehaald. streeft naar zo hoogwaardig mogelijke recycling en als dit echt geen optie is storten of immobiliseren.

Ontwikkel circulaire businessmodellen

Op het 7e Recyclingsymposium in Gorinchem riep dagvoorzitter Jan Jonker op de ondernemers op om samen nieuwe circulaire businessmodellen te ontwikkelen. Volgens de hoogleraar Duurzaam Ondernemen aan de Radboud Universiteit Nijmegen werken bedrijven nog steeds met lineaire businessmodellen. 'Maar de circulaire economie is een blijvertje. Daarom moeten we opnieuw leren rekenen en kritisch kijken naar de kosten en baten'. Onderdeel hiervan is het nadenken over een volgend gebruik van een product of grondstof en ook de restwaarde in ogenschouw te nemen. Jonker noemde enkele modellen die in zijn ogen in een circulaire economie passen: product als een service (verdienstelijking), het platformmodel (van bezit naar gebruik), slimme voorraad en distributie via bijvoorbeeld regionale grondstoffenbanken en levensduurverlengings- en cascademodellen. Ook klimaatcommissaris Ed Nijpels, duurzaamheidsprofessor Elphi Nelissen van de TU/e en wethouder Nijmegen Harriët Tiemens braken een lans voor de circulaire economie. Het symposium trok een recordaantal toehoorders.

Recycling Award 2018

Aan het eind van het symposium ontving afstudeerder Cintha Kemp van de Universiteit Utrecht de Recycling Award. Voor haar afstudeeronderzoek bracht ze de afvalstromen en -verwerking bij de RAI in Amsterdam in kaart en deed ze bruikbare aanbevelingen hoe deze evenementenorganisatie ervoor kan zorgen dat er niet alleen minder afval wordt geproduceerd, maar ook hoe het vrijkomende afval beter gerecycled en verwerkt kan worden. Meer informatie vindt u op www.recycling-symposium.nl

Residu

De verhoging van de Afvalstoffenbelasting betekent ook dat het storten van residu duurder wordt. De hogere kosten voor het storten van residu zetten bestaande recyclingtechnieken onder druk. Het wassen van verontreinigde spoorballast bijvoorbeeld wordt zo duur dat reiniging onaantrekkelijk wordt. Er ontstaat 20% residu na het wassen. Bij storten moet hier nu het nieuwe hoge tarief voor worden betaald. Een ongewenst neveneffect zou zijn dat er minder grondig wordt gereinigd, zodat er ook weinig residu ontstaat.

Scheiden en gescheiden houden

Het derde Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP3) is eind december 2017 ingegaan. Handhavers en vergunningverleners geven aan dat wat gescheiden is ingezameld ook gescheiden moet worden gehouden. Niet alle recyclingbedrijven hebben de ruimte en/of de vergunning hiervoor.

Grond, bodemas en ZZS

Op de valreep van het jaar 2018 heeft staatssecretaris van Veldhoven van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een brief aan de Tweede Kamer gestuurd waarin ze haar visie verwoord op duurzaam en circulair hergebruik van grond en bodemas. De staatssecretaris zit in algemene zin op de lijn dat verontreinigingen en stoffen uit de materialen en grondstoffen moeten worden verwijderd, zodat de circulaire economie goed kan functioneren.

In de brief worden ook de zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) als PFOS en PFOA genoemd. Van Veldhoven wil dat het Rijk de regie neemt. Samen met de decentrale overheden en het bedrijfsleven zal gezocht worden naar een aanpak die enerzijds hoogwaardige recycling stimuleert en anderzijds niet leidt tot onaanvaardbare risico's voor mens en milieu.

Per 1 januari 2020 mogen bodemassen van verbranders alleen nog vrij toepasbaar zijn, zo is afgesproken in een Green Deal. Dat betekent dat de materialen zonder extra voorzieningen overal mogen worden toegepast. Dit kan door de bodemassen te reinigen of door ze als toeslagmiddel aan beton toe te voegen. Voor wat betreft de laatste optie merkt de staatssecretaris op dat het de bedoeling is dat het beton met bodemas ook geschikt is voor een volgende toepassing in de circulaire economie.

BRBS Recycling

BRBS Recycling is de branchevereniging van recyclingbedrijven. In 2018 telde de vereniging 73 lidbedrijven met zo'n tweehonderd locaties in Nederland en Europa. BRBS Recycling is opgericht in 1980. De recyclingbedrijven verwerken jaarlijks zo'n 30 miljoen ton bedrijfs-, (grof)huishoudelijk afval en bouw- en slooafval. De gezamenlijke jaaromzet van de recyclingsector wordt geschat op € 1,5 mld.

BRBS Recycling staat dicht bij de ondernemers. Ook in 2018 zijn een zevental cursussen en een centraal overleg georganiseerd met meer dan 100 deelnemers over praktische onderwerpen als Accepteren, Monsterneming, BRL2506 & CE Markering en een algemene introductie van het Recyclingbedrijf en de Circulaire Economie. BRBS Recycling werkt aan normering, draagt bij aan effectieve wetgeving en handhaving en lobbyt voor een gelijk speelveld. De leden dragen direct bij aan het beleid van de vereniging middel technische werkgroepen rond breken en sorteren. De leden worden 22 keer per jaar voorzien van de jongste informatie middels een digitale nieuwsbrief.

BRBS Recycling staat midden in de samenleving. Het zevende Recyclingsymposium op 21 november 2018 met als motto De toekomst is Circulair trok meer dan tweehonderd mensen en vormde de kern van de recyclingbeurs. Er wordt nauw samengewerkt met de overheid in projecten als VANG (van Afval naar Grondstof) en MeBR (meer en beter Recyclen), BRBS Recycling draagt actief bij aan het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP3) en maakt deel uit van de platforms Circulaire Bouw Economie (CBE) en CB23. Viermaal per jaar brengt BRBS Recycling het magazine BEwerken uit met nieuws over en innovaties van de recyclingindustrie. Max de Vries ging na een dienstverband van vijftien jaar met pensioen en is opgevolgd als directeur door Peter Fraanje. Samen met het bestuur en het bureau werkt BRBS Recycling elke dag aan de circulaire economie.

